

Briuselis, 2016 03 17
SWD(2016) 65 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento

**kuriuo nustatomos CE ženklų pažymėtų tręšiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės ir
iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1069/2009 ir (EB) Nr. 1107/2009**

{COM(2016) 157 final}
{SWD(2016) 64 final}

Santraukos lentelė
Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tręšiamųjų produktų tiekimo rinkai pasiūlymo poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Patekimo į tręšiamųjų produktų rinką sąlygos ES lygmeniu suderintos tik iš dalies. Suderintomis taisyklėmis nereglamentuojamos rinkos dalies susiskaidymas yra didelė kliūtis pasinaudoti prekybos galimybėmis. Be to, suderintais teisės aktais nepakankamai reglamentuojami aplinkos ir žmonių sveikatos klausimai. Visų pirma galima išskirti šias konkrečias problemas: 1) bendrovės, kurios veikia nesuderintoje kelių valstybių narių rinkoje, patiria sąnaudų dėl skirtingų nacionalinių taisyklių, pagal kurias neretai reikalaujama išankstinio leidimo, kurį sunku gauti; 2) atskleista didelį susirūpinimą keliančių problemų, susijusių su sveikata ir aplinka, visų pirma dėl tam tikrose plačiai naudojamose trąšose esančių nuodingų teršalų. Dabartiniuose derinamuosiuose teisės aktuose nustatytos sveikatos ir aplinkos apsaugos nuostatos yra nepakankamos; 3) paaiškėjo, kad dabartiniuose derinamuosiuose teisės aktuose nustatyta patekimo į rinką tvarka yra per lėta, palyginti su pramonės inovacijų ciklu. Ko siekiama šia iniciatyva? Tikimasi, kad iniciatyva padės: 1. sudaryti sąlygas visoje ES visiems tręšiamiesiems produktams taikyti vienodas sąlygas, todėl pramonė turės daugiau galimybių patekti į vidaus rinką ir bus išvengta rinkos sutrikdymo, nes produktams, tiekiamiems tik nacionalinėms rinkoms, bus paliktos galioti nacionalinės taisyklės; 2. padidinti sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, nes visoje ES bus ribojamas tręšiamosiose medžiagose ir prieduose esančių teršalų kiekis. Lengvinti patekimą į suderintą rinką sukuriant proporcingą, ekonomiškai efektyvią ir lanksčią reglamentavimo sistemą, kad būtų patenkintas ES ūkininkų inovatyvių produktų poreikis. Kokia papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Minėtos problemos, siejamos su suderinta rinką (t. y. nepakankama žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga ir nelankstūs reikalavimai, dėl kurių vilkinamas patekimas rinką) yra aktualios visoje ES, todėl ir išspręsti jas galima tik ES lygmens veiksmais. Sukūrus tikrą visų tręšiamųjų produktų ES masto rinką, atsiras naujų rinkos galimybių ir sumažės administracinė našta. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad kai kurių tręšiamųjų produktų rinką yra labai lokali, šie ES mastu suderinti veiksmai bus neprivalomi ir įgyvendinami kartu su valstybių narių nustatomais ar toliau taikomais nacionalinės teisės aktais ir tarpusavio pripažinimo principu.
B. Sprendimai
Kokios su teisės aktų leidimu susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar yra tinkamiausias pasirinkimas? Kodėl? 1 galimybė. Atskaitos scenarijus. Dabartiniai ES teisės aktai nekeičiami. 2 galimybė. Trąšų reglamentu nustatytas reglamentavimo būdas, t. y. tipo patvirtinimas, nesikeičia, tik išplečiama jo taikymo sritis – suderinamos iš organinių žaliavų gaminamoms trąšoms ir kitiems su trąšomis susijusiems produktams, kaip antai augalų biostimuliatoriams, taikomos nuostatos. 3 galimybė. Derinimas taikant sudedamųjų dalių tvirtinimo procedūrą – sudaromas baigtinis patvirtintų medžiagų, kurias leidžiama sąmoningai naudoti tręšiamuosiuose produktuose, sąrašas. 4 galimybė. Derinimas pagal Naująją teisės aktų sistemą (NTAS), grindžiamą privalomais kokybės ir saugos reikalavimais bei savanoriškai taikomais darniaisiais techniniais standartais. 5 galimybė. Kaip ir pagal 4 galimybę, suderinimas užtikrinamas Naująja teisės aktų sistema nustatant reikalavimus ir standartus. Tačiau trečiųjų šalių dalyvavimo vertinant atitiktį reikalavimams mastas skiriasi, nelygu medžiagos kategorija, ir yra didžiausias, kai vertinamos atliekos ir kitos antrinės medžiagos, kurių sudėtis gali būti nepastovi. Išnagrinėtos visos galimybės ir tinkamiausia pasirinkta 5 galimybė. Pagal 2–5 galimybes visiems tręšiamiesiems produktams nustatomos teršalų (įskaitant sunkiuosius metalus)

ribinės vertės. Vertinti du variantai – pirmiau minėtas visiškas suderinimas ir neprivalomas suderinimas.
Kas kuriai galimybei pritaria?
1 galybės neparėmė nė viena valstybė narė, pramonė ar NVO. 2 ir 3 galimybes parėmė kai kurios valstybės narės ir nacionalinės pramonės federacijos, kurioms įprasta, kad trąšų rinka reguliuojama remiantis leidžiamų naudoti rūšių ar sudedamųjų dalių sąrašais. 4 galimybę remia ne visos valstybės narės, nes NTAS laikoma radikaliu pokyčiu, palyginti su gerai žinomais 2 ir 3 galimybių metodais. 5 galimybę, kaip geriausią, ypač jei būtų pasirinktas neprivalomo suderinimo variantas, iš esmės palankiai vertina pramonė (ypač MVJ) ir daug valstybių narių (įskaitant kai kurias didžiąsias).
C. Tinkamiausios galimybės poveikis
Kokia tinkamiausios galimybės nauda (jei yra, kitaip – pagrindinių galimybių nauda)?
NTAS reglamentuojamiems tręšiamiesiems produktams būtų lengviau patekti į rinką, o užtikrinus tokių produktų atitiktį saugos ir kokybės reikalavimams būtų pasiektas aukštesnis saugos lygis maisto grandinėje. Vertinant patekimo į vidaus rinką ir rinkos lankstumo požiūriu tinkamiausios galimybės (5 galimybė) nauda yra labai panaši į 4 galimybės. Poveikio vertinime padaryta išvada, kad, palyginti su <i>status quo</i>, ši galimybė leistų sumažinti valdžios institucijų ir ekonominės veiklos vykdytojų patiriamas administracines išlaidas, o palyginti su tipo patvirtinimo galimybe – valdžios institucijoms tenkančios administracinės išlaidos būtų dar mažesnės, todėl labai padidėtų rinkos lankstumas ir būtų skatinamos inovacijos. Neprivalomo suderinimo variantas duotų papildomos naudos, nes paveiktų tik tuos ekonominės veiklos vykdytojus, kuriems tikrai svarbu patekti į kelių valstybių narių rinkas, o tai atitinka subsidiarumo ir geresnio reglamentavimo principus.
Kokios tinkamiausios galimybės sąnaudos (jei yra, kitaip – pagrindinių galimybių sąnaudos)?
Su tinkamiausia galimybe siejamos išlaidos yra proporcingos naudai, kurios, kaip tikimasi, turės įmonės ir visuomenė. Valdžios institucijoms teksiančios išlaidos vertinamos gan neutraliai. Dėl produktų, patenkančių į NTAS taikymo sritį, turėtų būti atliktos tam tikros papildomos standartizacijos užduotys, susijusios su bandymų metodais. Pasirinkus 5 galimybę, ekonominės veiklos vykdytojams tenkančios administracinės išlaidos būtų mažesnės, nei pasirinkus tipo tvirtinimo galimybę. Vis dėlto gali būti, kad administracinės išlaidos tam tikrais atvejais atskiroms bendrovėms bus didesnės, nei pasirinkus <i>status quo</i> galimybę. Tai visų pirma pasakytina apie palyginti nepastovių medžiagų, kurių atitiktis vertinimo procesui būtinas intensyvus trečiųjų šalių dalyvavimas, gamintojus. MVJ, gaminančios tręšiamuosius produktus, kuriems privalomas trečiosios šalies atliekamas sertifikavimas, turėtų notifikuotosioms įstaigoms mokėti mokesčius, kad šios įvertintų tų produktų atitiktį reikalavimams. Jei būtų pasirinktas neprivalomo suderinimo variantas, gali būti, kad nacionalinės valdžios įstaigos patirs daugiau išlaidų nei pasirinkus visiško suderinimo galimybę, nes liktų galimybė tam tikru mastu toliau taikyti nacionalines procedūras. Prisitaikymo prie naujos tvarkos išlaidos būtų minimalios dėl tų tręšiamųjų produktų, kuriems dar taikomas dabartinis reglamentas, nes bus leidžiama taikyti produktų pasitvirtinimo tvarką. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad notifikuotosios įstaigos kokybiškai atliktų joms pavedamas užduotis.
Koks poveikis verslui, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, taip pat labai mažoms įmonėms?
Suderinimą pasirinkusios bendrovės turėtų galimybę lengviau patekti į visą ES rinką. Be to, sumažėtų jų administracinės išlaidos, nes nebereiktų kiekvieno atskiro produkto registruoti pagal skirtingas nacionalines taisykles. Gamintojai, kuriems trečiosios šalies atliekamo sertifikavimo procedūros netaikomos, būtų mažiau paveikti, palyginti su tais, kuriems tektų tokio sertifikavimo išlaidos (pvz., MVJ). Šios išlaidos būtų sumažintos tikrinimų dažnumą susiejus su gamybos apimtimi ir nustačius, kad po metų, kai gaunamas pripažinimas, sumažėtų ir mėginių ėmimo skaičius. Taigi neprivalomas suderinimas leistų lengviau sklandžiai pereiti prie naujosios reglamentavimo sistemos, o gamintojai galėtų rinktis, kuriai rinkai – vietinei ar ES – tiekti savo produktus.
Ar bus labai paveikti nacionaliniai biudžetai ir valdžios įstaigos?
Nacionalinių biudžetų išlaidos praktiškai nesikeistų. Nacionalinių teisės aktų valdymo išlaidos išliks tokios pat, tačiau vėliau palaipsniui mažės, jei vis daugiau bendrovių rinksis Trąšų reglamentu įtvirtintą suderinimą, o rinkos priežiūros išlaidos nesikeis arba gali šiek tiek padidėti.
Ar bus kitokio reikšmingo poveikio?
Tikimasi, kad šis pasiūlymas leis sumažinti priklausomybę nuo nevietinių žaliavų, nes atsiras galimybė inovatyviems produktams, pagamintiems, pavyzdžiui, iš organinių ar perdirbtų medžiagų, lengviau patekti į visos ES rinką. 2011 m. atliktas atskiras išsamus poveikio vertinimas dėl galimo didžiausio leistino kadmio kiekio parodė, kad gali būti paveikti ES importo srutai.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus peržiūrėta?

Praėjus 5 metams nuo reglamento įgyvendinimo numatoma atlikti *ex-post* vertinimą, kuris bus grindžiamas grįžtamąja informacija, gauta per įvairius dabartiniu trąšų reglamentu jau sukurtus bendradarbiavimo mechanizmus (ekspertų grupes). Teršalų sąrašas ir atitinkamos ribinės vertės galėtų būti peržiūrimi bet kada, kai gaunama naujų mokslinių įrodymų, kad būtina sumažinti per trąšas į dirvožemį patenkančių teršalų kiekį.